

folklor/edebiyat'tan

Genel olarak kültür dünyasında ama özellikle de müzik alanında ciddi bir sığlaşmanın yaşandığını gözden ırak tutamayız. Bunu yadırgamamak da gerekiyor çünkü, endüstrileşme sinemayla birlikte öncelikle müzik alanında yaygınlık kazandı ve dolayısıyla da 'piyasanın' istekleri, bu sanat alanında daha bir belirleyici duruma geldi. Çok renkli ve çoksesli bir halk kültürü birikimine sahip olmasına karşın, ülkemiz de bundan etkilendi: Müzik 'sektörü'nde yorumlamadan, enstrümanlar üzerindeki değişikliklere değin, yarım yüzyıllık süreçte bir dolu gelişme ve değişme yaşandı. Müzik gibi evrensel bir sanat dalında bu etkileşimin gerçekleşmesini yadırgamamak gerek. Kaygılandırıcı olan, yoğun bir biçimde tüketim kültürüne odaklandırılmış müzik endüstrisinin Türkiye'de de belli bir egemenliğe ulaşmış olmasıdır. Buna karşın, bir merkezden neredeyse bütün dünyaya empoze edilmeye çalışılan ve sektörün bütün kuşatıcı gücüne karşın, Türkiye'de müzik, kendi dinamiklerini bir biçimde var ederek, hem ürün anlamında hem de sanatçı anlamındaki varlığını sürdürür oldu. Böyle bir zenginliğin ardında yatan gerçekliği kavramak, hem tarihsel boyutuyla hem de güncel yanıyla bu müzik kültürünü irdelemekle olanaklıdır.

Tipiktir, müzik hem kültürel olarak özellikle Batı merkezli egemenliğe karşı etkileşim hem de direnç alanımız oldu: çok çeşitli müzik eğilimlerinden etkilenilerek yeni akımlar oluşturuldu ama aynı zamanda kendi kültürel zenginliğimizin kazandırdıklarıyla bir bileşime de ulaşıldı. Kuşkusuz, bu özel sayımızda doğrudan bu etkileşimlere yönelinerek bir tartışma zemini düşünülmedi. Tam tersine, bunların gerçekliği yabana atılmaksızın, tarihsel ve toplumsal birikimimiz anlamında müzik kültürümüzü irdeleyen çalışmalara ağırlık verildi.

*

Batıda olduğu gibi, ülkemizde de müzik, başka sanat kollarından, örneğin edebiyattan, heykel ve resimden çok daha erken bir dönemde 'piyasa'nın ögesi durumuna getirildi. Doğal olarak da bütün dünyada olduğu gibi, Türkiye'de de müziğin, üretim-tüketim ilişkileri anlamında, endüstrileşmeden payına düşeni almışlığını gözden ırak tutamayız. Böyle olunca da, *popüler*

olanın belirleyici olduğu *kitle kültürü* içerisinde, derinlikli bir müzik bilgisi ve kültüründen de giderek uzaklaştıldığını görmezlikten gelemeyiz.

Dikkatli okuyucularımız farkındadır, *folklor/edebiyat*'ın hemen her sayısında, müzikoloji ile ilgili yazılar yer almaktadır. Ancak, bu konunun daha etraflıca ele alınıp tartışılması fikri, böyle bir özel sayının hazırlanması zemini oluşturdu. Çünkü daha önceki deneyimlerimizin kazandırdıklarıyla da karşılaştırınca, özel bölüm ve sayıların, ilgili konuya odaklanma bakımından ciddi katkıları olduğunu gördük.

Hemen her alanda olduğu gibi, güncel yanı daha bir ağır basan müzik alanında da *popüler olan* daha bir belirleyici olmaktadır. Bu belirleyicilik giderek bir bilgi kirliliğine ve artan oranda 'enformatik cehalete' dönüşmektedir. Kaygılandırıcı olan ise enformatik bilgi ile yetinmeye çalışan çoğunluğun giderek artmasıdır.

*

Dergimizin bu sayısı, akademisyenliği yanı sıra halk müziği yorumculuğuyla da kültür dünyamızda önemli bir saygınlığa sahip, sevgili **Okan Murat Öztürk**'ün yönlendirmesi ve katkılarıyla oluştu.

Daha önceleri gerçekleştirdiğimiz *etnomüzikoloji*, *mistik müzik* özel sayı ve bölümlerimizle birlikte *folklor/edebiyat*'ın Türkiye odaklı bu *müzik kültürü özel sayısının* da belli bir boşluğu dolduracağı ve yüzeysel bilgilere itiraz anlamında ciddi bir referans olacağı kanısındayım. Bu inançla, katkı koyan tüm değerli bilim insanlarımıza bir kez de buradan teşekkür ediyorum.

Yeni *folklor/edebiyat*'larda buluşmak özlemiyle...

Metin Turan

Yayın Yönetmeni